

Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет

Студентський дайджест:

збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти

Випуск 2

Рівне, 2020

Головний редактор:

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор, перший проректор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Виконавчий редактор:

Корчакова Наталія Вікторівна – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редакційної колегії:

Немеш Олена Миколаївна – доктор психологічних наук, доцент, професор, в.о. ректора Рівненського державного гуманітарного університету.

Павелків Віталій Романович – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету Рівненського державного гуманітарного університету.

Безлюдна Валентина Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Юрчук Олексій Іванович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Т.І. Поніманської Рівненського державного гуманітарного університету.

СТУДЕНТСЬКИЙ ДАЙДЖЕСТ: збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти. Випуск 2. Рівне: РДГУ, 2020. 140 с.

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

*Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ
(протокол №11 від 26 листопада 2020 р.)*

наступних завдань: розширювати й поглиблювати знання дітей про стосунки з однолітками й дорослими, про загальноприйняті норми поведінки; формувати здоровий спосіб життя з метою попередження негативних проявів у поведінці; розвивати емпатію; виховувати культуру прояву почуттів – радіти не лише власній перемозі, а й здобуткам товаришів, гідно програвати в іграх тощо; створювати атмосферу взаємоповаги та взаєморозуміння в дитячому колективі. До методів і прийомів, які можна використати на подібних уроках можна віднести: ігрові ситуації, колективні творчі ігри, ігрові вправи.

Ще однією з ефективних позаурочних форм роботи щодо профілактики відхилень у поведінці молодших школярів є спільні партнерські проекти, тематика яких включає питання, що потребують спільного обговорення і розв'язання (догляд за кімнатними рослинами, тваринами, підготовка до новорічного свята, збір інформації про певне явище та її презентація; організація виставки дитячих малюнків до свята, організація туристичного походу тощо). У класі необхідно створити демократичне виховне середовище, що перешкоджатиме девіантній поведінці учнів. У ході профілактичної роботи з дітьми, обов'язково варто звертати увагу і на роботу з їхніми батьками, адже вони є авторитетом для своїх дітей і при спільній роботі можливо досягти максимального результату у даній сфері діяльності. До ефективних форм роботи з батьками можна віднести: лекції, тренінги, практичні заняття до відповідної тематики профілактичних заходів.

Під час проведення вище згаданих форм роботи з батьками необхідно дати їм систему теоретичних знань і практичних навичок, спрямованих на збереження та зміцнення здоров'я дітей, виховання їх у дусі любові, поваги, миру, толерантності, рівності, взаємодопомоги.

Висновки. Отже, можемо зробити висновок, що профілактика відхилень у поведінці молодших школярів передбачає попередження їх виникнення, тому вона повинна не допускати ці відхилення. У результаті теоретичного аналізу з даної проблеми, нами було визначено декілька ефективних методів профілактики відхилень у поведінці молодших школярів, а саме таких як: виховання культури поведінки молодших школярів як превентивна основа попередження негативних проявів у поведінці; створення в класі середовища, що перешкоджає девіантній поведінці учнів; інформаційно-просвітницька робота вчителя початкових класів з батьками учнів. Застосування цих методів у комплексі допоможе попередити виникнення відхилень у поведінці молодших школярів та допомогти їм соціалізуватися в суспільстві та знайти своє покликання.

Список використаної літератури

1. Данченко І. О. Профілактика девіантної поведінки молодших школярів у навчально-вихованому процесі : автореф. дис. канд. пед. наук : спец. 13.00.07 – теорія та методика виховання. Київ 2006. 18 с.
2. Дунець О. М. Духовно-моральне виховання. Розробки занять для 4 класу : метод. посіб. для вчит. поч. кл. Хмельницький, 2009. 72 с.
3. Концепція превентивного виховання дітей і молоді. *Учитель*. 2000. № 1-3.
4. Федорченко Т. Є. Рання профілактика негативних проявів у поведінці дітей : навч.-метод. посіб. – Київ : ТОВ «ХІК», 2003. 128 с.

УДК 373.2.015.31:17.022.1

ДО ПРОБЛЕМИ ВИХОВАННЯ БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Грабовська С., здобувач ОС «бакалавр» спеціальності 012 «Дошкільна освіта»,
2 курс, РДГУ

Науковий керівник: канд. пед. наук, доцент Глінчук Ю.О.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку суспільства кількість небезпек зростає з кожним днем. Тому все більшої актуальності набуває проблема виховання безпечної поведінки дітей дошкільного віку, які не мають достатнього досвіду для

адекватної оцінки предметів та явищ навколишнього середовища та безпечного поводження з ними.

Як засвідчує практика, чим раніше розпочинається виховання дітей у цьому напрямі, тим більшим є шанс уникнути багатьох загроз і ризиків, з якими вони можуть зіштовхнутись у побуті, на прогулянці, під час ігор чи відпочинку. Особливо, з огляду на те, що, з одного боку, дошкільникам властиві підвищена рухливість, допитливість, прагнення до самостійності і наївна довіра до оточення, а, з іншого – здатність до засвоєння елементарних знань і навичок безпечних дій.

Мета статті: проаналізувати ключові засади формування безпечної поведінки дітей молодшого дошкільного віку.

Виклад основного матеріалу. Зміст формування безпечної поведінки дошкільників розкривається у Базовому компоненті дошкільної освіти в Україні та конкретизується у низці чинних програм дошкільного виховання: «Українське дошкілля», «Я у світі», «Дитина», «Дитина в дошкільні роки», «Світ дитинства», «Соняшник».

Так, наприклад, у програмі «Українське дошкілля» визначається низка важливих освітніх завдань стосовно ознайомлення дітей з основними небезпечними чинниками довкілля (природними, побутовими, транспортними); з елементарними правилами пожежної безпеки, дорожнього руху, поводження з незнайомими людьми, безпечної поведінки у природі; з небезпеками, пов'язаними з діями з дрібними та гострими предметами [5, с. 65-66].

Чіткі орієнтири щодо формування безпечної поведінки дошкільників визначені у програмі «Світ дитинства». У ній конкретизовано завдання з формування уявлень дітей про небезпеку користування сірниками та ігор з вогнем, електроприладами і розетками, використання незнайомих рослин, ягід і грибів; про правила дорожнього руху та поведінки біля водойм. Зрозумілим і ретельно сформованим є перелік передбачених для формування навичок безпечної поведінки щодо: користування тротуаром, пішохідним переходом та світлофором; уникнення дій і контактів з гарячою водою, хімічними речовинами та ліками; правил поводження під час ігор з піском та водою; розпізнавати «своїх» і «чужих» людей, обережно поводитись з незнайомими людьми; дотримуватись правил поведінки з тваринами; передбачати позитивні і негативні наслідки своєї поведінки [6, с. 25].

Розв'язанню цих завдань приділяють увагу багато дослідників, серед яких: О. Долинна, Н. Лаба, Л. Лохвицька, Л. Шик, Л. Яковенко. Зокрема, на погляд Л. Лохвицької, успішна реалізація проблеми формування безпечної поведінки дошкільнят залежить передусім від якості підібраної дорослими інформації, яка повинна бути зрозумілою і доступною для вихованців та містити у собі відомості про безпеку життя, зміцнення власного здоров'я [2, с. 4-5]. Також дослідниця радить вихователям закладів дошкільної освіти добирати оптимальні методичні засоби, які б відповідали рівню вікового розвитку вихованців, сприяли зміцненню їх здоров'я, підвищенню працездатності й запобіганню фізичній і психічній втомлюваності дитячого організму, допомагали залученню дітей до здорового способу життя, навчанню основам безпеки життєдіяльності. [3, с.8-9].

Водночас треба погодитись із твердженням О. Долинної про те, що така робота має бути спрямована на позитивну мотивацію (зокрема на рівні бажання) дітей щодо дотримання правил безпеки. Тобто, як зазначає дослідниця, в основі формування безпечної поведінки має бути не залякування вихованців можливою небезпекою, а виховання у них розумної обережності. На її думку, в реалізації цього освітнього завдання треба надавати перевагу спостереженням, довірливим бесідам, моделюванню та аналізу проблемних ситуацій, іграм (дидактичним, сюжетно-рольовим, конструкторсько-будівельним, рухливим), трудовим завданням [1, с. 8-9].

Вартує уваги слухна думка Л. Шик, котра пропонує педагогам і батькам не лише оберігати і захищати їх від усіляких небезпек, але й готувати їх до можливої зустрічі з ними. Для цього поряд із наданням необхідної інформації під час занять, прогулянок, бесід та ігор необхідно допомагати дітям формувати практичний досвід безпечної поведінки

шляхом залучення до різних видів діяльності [4, с.5-7].

Погоджуємось ми і з Л. Яковенко щодо того, що успішність формування безпечної поведінки залежить значною мірою від залучення до цього процесу батьків вихованців, від єдності та узгодженості виховних зусиль педагогів і сім'ї [7]. Адже, перебуваючи в емоційному контакті з рідними, дитина отримує можливість наслідувати зразки їхньої поведінки, їхнє ставлення до різноманітних подій і явищ та до інших людей. Тому нерідко однією з вагомих причин необережної поведінки дітей є недостатня увага з боку батьків, котрі з не лише не пояснюють дітям небезпечності тих чи інших дій, але й нерідко залишають їх без нагляду, не контролюють їхні розваги або самі демонструють негативний приклад нехтування безпекою.

Висновки. Отже, формування безпечної поведінки дітей дошкільного віку має бути цілісним процесом і відбуватись у вигляді ефективної взаємодії педагогів та батьків з дотриманням єдиної стратегічної лінії у їх спільній діяльності, спрямованої на збагачення відповідного досвіду вихованців, вироблення готовності бути обережними і обачними, здатності орієнтуватись у небезпечних ситуаціях та адекватно реагувати на небезпеку.

Список використаної літератури

1. Долинна О. Пріоритетний аспект роботи – безпека життєдіяльності дитини *Дошкільне виховання*. 2013. № 4. С. 7–9.
2. Лохвицька Л. В. Програма з основ здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей дошкільного віку «Про себе треба знати, про себе треба дбати». Тернопіль : Мандрівець, 2014. 120 с.
3. Лохвицька Л. В. Фундамент безпеки життєдіяльності дітей – здоров'язберігальне середовище дошкільного навчального закладу *Безпека життєдіяльності*. – 2015. – № 7. – С. 8–12.
4. Основи безпеки дітей дошкільного віку / Упор. Л. А. Шик. – Х. : Вид. група «Основа», 2010. 208 с. .
5. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське довілля». Тернопіль: Мандрівець, 2012. 264 с.
6. Світ дитинства: комплексна освітня програма для дошкільних навчальних закладів / упор. : О. М. Байер, Л. В. Батліна, А. М. Богущ та ін. ; наук. керівник акад. А. М. Богущ ; за заг ред. Л. В. Батліної. Тернопіль : Мандрівець, 2015. 200 с.
7. Яковенко Л.В. Абетка безпеки дошкільників. Методичні матеріали та розробки занять. Харків : Вид-во «Ранок» 2009. 208 с.

УДК 373.3.016 : 811.161.2

ФОРМУВАННЯ В ПЕРШОКЛАСНИКІВ НАВИЧОК ЧИТАННЯ Й ПИСЬМА В УМОВАХ КОМПЕТЕНТІСНОЇ ОСВІТИ

Гребеневич О. здобувач ОС «магістр», РДГУ

Науковий керівник: канд. пед. наук, доцент Суржук Т. Б.

Постановка проблеми. Сформуванню в учнів початкової школи повноцінні навички читання та письма українською мовою, тобто навчити правильно, свідомо, швидко і виразно читати й писати – одне з основних і, безсумнівно, актуальних завдань початкової освіти. Упродовж багатьох років вони відіграють величезну роль у вихованні, освіті й розвитку особистості. Але, водночас, ці навички залишаються найважливішим видом розумової та мовленнєвої діяльності. Для того, аби вони сформувалися повноцінно, необхідно проводити цілеспрямовану та систематичну роботу з їх удосконалення від класу до класу.

Мета статті полягає в тому, щоб розкрити особливості застосування компетентнісного підходу в процесі навчання першокласників навичок читання та письма.

Виклад основного матеріалу дослідження. Освітні зміни відображено в Законі України «Про освіту», Концепції Нової української школи, Державному стандарті початкової

З М І С Т

Алексюк М. Молодіжний сленг – соціально-психологічна проблема чи спосіб самовираження сучасної молоді.....	3
Апостол М. Ставлення людини до процесу старіння.....	5
Бабич Л. Вікові особливості морального розвитку особистості у молодшому шкільному віці	7
Будько Н. Представлення родителів о вихованні дошкільників.....	9
Бурдина О. Проявление прокрастинации у студенческой молодежи.....	11
Вейна К. Загальний недорозвиток мовлення як психолого-педагогічна проблема.....	13
Войчук Т. Зміст корекційної роботи логопеда з дітьми з ринолалією.....	14
Ганусевич В. Проблемы влияния электронных сми на личность человека.....	16
Гордійчук Т. Соціальні мережі як детермінанта особистісного розвитку підлітків.....	17
Гордійчук І. Профілактика відхилень у поведінці молодших школярів у позаурочний час...	19
Грабовська С. До проблеми виховання безпечної поведінки дітей дошкільного віку.....	20
Гребеневич О. Формування в першокласників навичок читання й письма в умовах компетентнісної освіти.....	22
Гребіневич М. Роль ціннісних орієнтацій у формуванні професійного самовизначення у старших школярів.....	24
Гузей А. Вплив маніпулятивних дій на міжособистісне спілкування.....	26
Гузей А. Психологічний булінг в шкільному колективі: критерії та напрями прояву та напрями профілактики.....	28
Даниленко С. Генезис и трансформация змеиноного образа в белорусско-литовской мифологии.....	30
Демчук Д. Формування навичок безпечної поведінки дошкільників як теоретична проблема.....	32
Дем'янюк В. Роль емоційного інтелекту у професійній діяльності психолога.....	33
Дмитришина А. Особливість впливу стосунків з батьками на формування самооцінки дитини молодшого шкільного віку.....	35
Дрогомирецька О. Формування адаптивних здібностей молодших школярів з мовленнєвими порушеннями.....	37
Заговора Л. Мотивація як один з основних факторів у вивченні іноземної мови.....	38
Заговора Л. Вплив мотивації на ставлення підлітків до вивчення іноземної мови.....	40
Єфімова М. Розробка системи психологічних заходів щодо профілактики агресивної поведінки підлітків.....	41
Іслямова А. Розвиток слухової уваги і пам'яті у дітей дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.....	44
Кардаш Є. Особливості практичної роботи, спрямованої на розвиток мовленнєвої здатності дитини з РСА.....	45
Касянчук М. Вплив булінгу на формування Я-концепції підлітків.....	47
Качуровська Д. Рівні особистісної готовності до професійної діяльності майбутніх психологів.....	49
Киричик Е. Проявление эмоций у девочек и мальчиков подросткового возраста.....	52
Климчук І. Причини емоційного вигорання під час пандемії у студентів.....	55
Кобець Д. Теоретичний аналіз проблеми мотивації молодших школярів.....	56
Ковальчук І. Теоретичні основи розвитку пізнавальної діяльності дітей шостого року життя із загальним недорозвитком мовлення.....	57
Ковальчук М. Казка та її роль у вихованні дитини.....	58
Козенюк М. Готовність до вибору професії як специфічне психологічне утворення особистості старшокласника.....	61
Командік О. Психологічні детермінанти розвитку лідерських якостей у молодших школярів.....	63
Конончук А. Особливості девіантної поведінки підлітків.....	65

Конончук К. Реалізація педагогічних умов формування навичок навчальної діяльності у дітей старшого дошкільного віку в ЗДО.....	66
Копель Ю. Діагносіка інтелектуального потенціалу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивно-ресурсних центрах.....	69
Корольова О. До проблеми впровадження проектної технології в роботу закладу дошкільної освіти.....	70
Костінська М. Гендерні особливості мотивації до лідерства у студенської молоді.....	71
Кравчук У. Психолого-педагогічні основи розвитку уваги дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення.....	74
Крушельницька Н. Особливості взаємодії малокомплектного ЗДО з сім'єю в умовах протиепідемічного карантину.....	76
Лабатій М. Використання дидактичних ігор і вправ з елементами розв'язання винахідницьких задач у процесі образотворчої діяльності дошкільників.....	78
Левчук М. Вплив структури сімейних відносин на взаємини старших дошкільників з ровесниками.....	81
Мельник Н. Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку засобами комп'ютерних ігор.....	82
Мельник Ю. Дидактичні комп'ютерні ігри як засіб розвитку старших дошкільників: використання в практиці закладу дошкільної освіти.....	84
Мельничук Ю. Гендерне виховання як завдання дошкільної освіти.....	87
Менік Н. Дослідження питання виникнення тривожності у дітей старшого дошкільного віку.....	89
Микитюк В. теоретичний аналіз проблеми професійного самовизначення старшокласників..	90
Миронець Л. Виховання гуманних почуттів у дітей.....	92
Михайлова Т. Психологічні особливості поведінки підлітків у конфліктних ситуаціях.....	95
Михалюк М. Конвергенція сімейної та професійної мотивації у працюючої жінки.....	97
Мовчко О. Вплив пандемічної реальності на виникнення депресії в юнацькому віці.....	101
Одейчук І. Дослідження соціально-психологічних закономірностей формування стресостійкості у студентської молоді.....	103
Осадча І. Стиль батьківського виховання як детермінанта виникнення страхів у дошкільників з особливими освітніми потребами.....	104
Павлова Р. Вплив інтернету на психіку підлітка.....	107
Паршина Я. Побудова міжособистісних взаємин як завдання розвитку у період дорослості.....	108
Рабович І. Прояви девіантної поведінки у підлітковому віці та їх корекція.....	110
Романович І. Технології попередження суїцидальних тенденцій серед старших школярів.....	112
Серко в. Виховні можливості народних прислів'їв як засобів формування моральних норм поведінки дитини.....	114
Синяк О. Художні тексти в пізнавальному розвитку дошкільника.....	117
Сосонюк О. Психологічний аналіз фрустрації та її особливостей.....	119
Тищук К. Розвиток комунікабельності молодших школярів в умовах інклюзивного навчання.....	121
Урус К. Роль пізнавальної активності у становленні особистості молодшого школяра.....	123
Федорук І. Психологічні детермінанти формування самооцінки у підлітковому віці.....	125
Хомич М. Використання інтерактивних методів на уроках з технологічної освітньої галузі у початкових класах.....	127
Черуха А. Психологічні складові захисту від маніпуляцій.....	129
Шальнова О. Психологічний аналіз ставлення до цивільного шлюбу на етапі ранньої зрілості.....	130
Шепельчук і. Проблема адаптації першокласників до навчальної діяльності.....	135